

REWOLUCYJNE ZMIANY W NORMALIZACJI DOTYCZĄCEJ SYSTEMÓW KONTROLI DOSTĘPU

niu MSWiA z 7.09.2010 r. w sprawie szczególnych zasad i wymagań, jakim powinna odpowiadać ochrona wartości pieniężnych przechowywanych i transportowanych przez przedsiębiorców i inne jednostki organizacyjne, że w okresie przejściowym od stycznia do października 2014 r. (zgodnie z zapisami §12.3 powyższego rozporządzenia) systemy KD należało klasyfikować według stopni oraz klas dostępu i rozpoznania, a obecnie tylko wg stopni zabezpieczenia (od 1 do 4).

NOWE KIERUNKI W NORMALIZACJI

Od stycznia 2014 r. obowiązuje w Polsce nowa, rewolucyjna norma na systemy kontroli dostępu (KD). Obecnie (marzec 2015 r.) jest ona tylko w angielskiej wersji językowej. Przez 10 miesięcy 2014 r. funkcjonowały równolegle dwie normy – nowa w języku angielskim oraz stara PN-EN 50133-1:2007 w wersji polskiej (wycofana 29.10.2014 r.). Norma PN-EN 60839-11-1: 2014-01 wersja angielska

wprowadziła nową klasyfikację systemów kontroli dostępu wg podziału na stopnie zabezpieczenia od 1 do 4, zbliżając się w swojej konstrukcji i idei do pozostałych norm na systemy sygnalizacji włamania i napadu oraz telewizji dozorowej stosowanych w zabezpieczeniach. Wynika z tego wniosek dla odpowiedzialnych np. za uzgadnianie planów ochrony w obiektach podlegających rozporządze-

Od pewnego czasu normy europejskie (EN), które są zatwierdzane przez Europejski Komitet Normalizacyjny Elektrotechniki CENELEC z siedzibą w Brukseli, stają się automatycznie normami międzynarodowymi, ustanawianymi przez Międzynarodową Komisję Elektrotechniczną IEC z siedzibą w Genewie. Do niedawna normy europejskie (EN) i polskie (PN-EN) miały ten sam numer, a normy międzynarodowe IEC (o tej samej treści) inny.

Dla przykładu:

Systemy sygnalizacji włamania i napadu

Systemy alarmowe – Systemy sygnalizacji włamania i napadu – Część 1: Wymagania systemowe

- norma europejska: EN 50131-1:2006
- identyczna norma polska: PN-EN 50131-1:2009 wersja polska
- identyczna norma międzynarodowa: IEC 62642-1:2010

OD 2013 ROKU NASTĄPIŁO UJEDNOLICENIE NUMERACJI NORM NA ZGODNE ZE STOSOWANYMI W IEC.

W związku z tym zmienia się numeracja polskich i europejskich norm.

Dla przykładu:

Systemy dozоровe CCTV stosowane w zabezpieczeniach

Systemy dozоровe CCTV stosowane w zabezpieczeniach – Część 1-1: Wymagania systemowe – Postanowienia ogólne

- norma międzynarodowa: IEC 62676-1-1:2013
- identyczna norma europejska: EN 62676-1-1:2014
- identyczna norma polska: PN-EN 62676-1-1:2014-06 wersja angielska

Systemy kontroli dostępu

Systemy alarmowe i elektroniczne systemy zabezpieczeń – Część 11-1: Elektroniczne systemy kontroli dostępu – Wymagania dotyczące systemów i części składowych

- norma międzynarodowa: IEC 60839-11-1:2013
- identyczna norma europejska: EN 60839-11-1:2013
- identyczna norma polska: PN-EN 60839-11-1:2014-01 wersja angielska

Wiązało się to z wycofaniem ze zbioru PKN norm na systemy telewizji dozоровej PN-EN 50132-1:2012 *wersja polska* (wycofano 29.09.2014 r.) oraz systemy kontroli dostępu PN-EN 50133-1:2007 *wersja polska* (wycofano 29.10.2014 r.). O ile w przypadku telewizji dozоровej zmiana normy (na PN-EN 62676-1-1:2014-06 *wersja angielska*) przynosi tylko **poprawki merytoryczne** w tekście w stosunku do poprzedniej wersji (a więc w dalszym ciągu mamy do czynienia z podziałem systemów CCTV na cztery stopnie zabezpieczenia), o tyle zmiana normy na systemy kontroli dostępu jest rewolucyjna. Próżno by w nowej normie szukać takich pojęć, jak klasyfikacja rozpoznania czy klasyfikacja dostępu.

REWOLUCYJNE ZMIANY W NORMIE NA SYSTEMY KD

Europejska norma na systemy KD powstała jako pierwsza (1996 r.), przed normą na systemy sygnalizacji włamania (1997 r.). Miała w porównaniu z nią zupełnie inną konstrukcję. Wprowadzała dwie podstawowe klasyfikacje: rozpoznania (klasy 0,1,2,3) oraz dostępu (klasy A, B i podklasę Ba). Był to podział bardzo prosty i czytelny. Norma zawierała tylko 35 definicji. Zgodnie z tendencją, która zapanaowała w normalizacji systemów zabezpieczeń

nastąpiło ujednoclenie podejścia do systemów. Najpierw wprowadzono klasyfikację systemów sygnalizacji włamania wg stopni zabezpieczenia od 1 do 4, następnie klasyfikację systemów CCTV wg tych samych stopni, a w 2013 r. dopełniono ujednoclenia, wprowadzając podobną klasyfikację systemów KD w normie IEC 60839-11-1:2013 (w Polsce PN-EN 60839-11-1:2014-01 wersja angielska). Na 58 stronach nowej normy wprowadzono 119 definicji (trzy razy więcej niż w poprzedniej normie), 7 tabel wymogów do spełnienia na poszczególne stopnie, tabelę wymogów na zasilanie systemów KD w poszczególnych stopniach oraz wspólną tabelę wymogów dla 4 klas środowiskowych (I, II, III, IV) i kompatybilności elektromagnetycznej.

Dla przybliżenia, gdzie należy projektować systemy KD o konkretnych stopniach zabezpieczenia (tabela 1 – *Grade classification* w nowej normie), posłużę się typowymi przykładami obiektów. Otóż systemy w stopniu 1 nadają się np. do hoteli, w stopniu 2 do biur handlowych i małych przedsiębiorstw, w stopniu 3 do obiektów przemysłowych, administracji i finansowych, natomiast w stopniu 4 do bardzo wrażliwych obszarów w obiektach wojskowych, rządowych, badawczo-rozwojowych czy produkcji specjalnej.

Z tabeli tej wynika wprost, że systemy kontroli dostępu zainstalowane np. w banku po 20.01.2014 r. mają spełniać wymogi minimum 3 stopnia zabezpieczenia. Powinno to zostać potwierdzone (zgodnie z zapisami § 12.3 rozporządzenia MSWiA z 7.09.2010 r.) poprzez deklaracje zgodności lub certyfikaty dla zainstalowanego sprzętu oraz poświadczenie zgodności dla całego systemu.

W obiektach podlegających rozporządzeniu MSWiA z 7.09.2010 r. wystarczającą podstawą do wymagania potwierdzenia zgodności jest zapis:

Urządzenia stosowane w elektronicznym systemie zabezpieczeń, dla których jest wymagana klasyfikacja, powinny posiadać odpowiednie do wymaganej klasyfikacji certyfikaty lub deklaracje zgodności w rozumieniu przepisów o systemie oceny zgodności, zaś elektroniczny system zabezpieczeń powinien posiadać wydane przez dostawcę poświadczenie zgodności z wymogami określonymi w niniejszym rozporządzeniu. Klasyfikacja jest wymagana wtedy, gdy istnieje polska norma, która taką klasyfikację wprowadza – i nie ma wymogu, żeby była przetłumaczona na język polski, ponieważ certyfikaty czy deklaracje zgodności można wydawać również na podstawie norm nieprzetłumaczonych, zgodnie z pkt. 3. Załącznika nr 1 do rozporządzenia MSWiA – elektroniczne systemy zabezpieczeń powinny być wykonywane według wymagań określonych w Polskich Normach (jeżeli takowe istnieją – przyp. autora).

W obiektach podlegających rozporządzeniu Rady Ministrów z 29.05.2012 r. w sprawie *środków bezpieczeństwa fizycznego stosowanych do zabezpieczania informacji niejawnych* sytuacja jest bardziej skomplikowana. Rozporządzenie to bezpośrednio powołało normę PN-EN 50133-1 w swoim tekście. Czyli usta-

nowienie normy PN-EN 60839-11-1: 2014-01 *wersja angielska* nie miało wpływu na to rozporządzenie. Dopiero wycofanie powołanej normy (20.10.2014 r.) skomplikowało sytuację przyznawania punktów zgodnie z zapisami w tabeli dotyczącej kategorii K4S1 – *Systemy kontroli dostępu*, w załączniku nr 2 cz. III, gdzie bezpośrednio powoływano normę PN-EN 50133-1.

Z obowiązku zagwarantowania zgodności polskich przepisów prawnych i normatywnych związanych z zabezpieczeniami technicznymi, jako Polska Izba Systemów Alarmowych (PISA) przyjęła na siebie, wynika konieczność zaproponowania nowelizacji rozporządzenia RM. Ponieważ wprowadzenie wymogów nowej normy i stopni 1, 2, 3, 4 zaburzyłoby myśl przewodnią autorów rozporządzenia i spowodowałoby duże zamieszanie, PISA podjęła działania mające na celu nowelizację powyższego rozporządzenia, polegającą na włączeniu definicji klas rozpoznania i dostępu do treści rozporządzenia.

Nowe definicje nie zmieniają wymogów określonych do tej pory, a będą podane w formie opisowej (zastępując odwołania do wycofanej normy). Poniżej zaproponowana treść:

11. Definicje dotyczące systemów kontroli dostępu:

11.1 Klasy rozpoznania określające wiarygodność identyfikacji uprawnionych użytkowników:

– klasa rozpoznania 0 – brak rozpoznania pozytywnego: rozpoznanie opiera się na prostym zapytaniu o dostęp bez podania tożsamości (przycisk, styk, czujka ruchu),

– klasa rozpoznania 1 – informacja zapamiętana: rozpoznanie opiera się na hasle, osobistym numerze identyfikacyjnym PIN itp.

– klasa rozpoznania 2 – identyfikator lub biometryka: rozpoznanie opiera się na danych z identyfikatora (karty, klucza itp.) lub danych biometrycznych (odciski palców, kształt dłoni, tętnówka oka itp.),

– klasa rozpoznania 3 v identyfikator lub biometryka oraz informacja zapamiętana: rozpoznanie następuje w wyniku powiązania odczytu identyfikatora lub cech biometrycznych z wprowadzeniem informacji zapamiętanej; do klasy rozpoznania 3 zalicza się również połączone użycie identyfikatora i biometryki.

11.2 Klasy dostępu dla przejść kontrolowanych:

– klasa dostępu A – na przejściu nie stosuje się uzależnienia uprawnień dostępu od czasu, ani nie rejestruje transakcji uzyskiwania dostępu,

– klasa dostępu B – na przejściu stosuje się uzależnienie uprawnień dostępu od czasu oraz rejestruje zdarzenia,

– klasa dostępu Ba – na przejściu stosuje się uzależnienie uprawnień dostępu od czasu, bez rejestracji zdarzeń.

Dzięki temu zostanie zachowane *status quo*, czyli stabilność obowiązującego w Polsce prawa, która jest jedną z podstaw zaufania obywateli do państwa.

Nowa norma na systemy kontroli dostępu jest obecnie w trakcie tłumaczenia i zapewne na łamach **SA** jeszcze wielokrotnie będziemy do niej wracali. ●